

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія політичних вчень

Освітньо-професійна програма Політологія
Спеціальність 052 Політологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній ступінь бакалавр

Розробник:

Макарець Світлана,

к. іст. н., доцент, доцент кафедри
гуманітарних і соціальних дисциплін

Гарант ОПП:

Приходько Сергій,

к. політ. н., доцент, доцент кафедри
гуманітарних і соціальних дисциплін

Назва навчальної дисципліни	Історія політичних вчень обов'язкова компонента ОПП
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Макарець Світлана , к. іст. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін. Контакти: ауд. 458, навчальний корпус № 4 e-mail: svitlana.makarets@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/makarec-svitlana-volodymyrivna
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність, спеціалізація	052 Політологія
Попередні умови для вивчення дисципліни	базові знання з історії перелік дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Історія політичних вчень» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Основи політології», «Правознавство», «Філософія»

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: оволодіння систематизованими науковими знаннями з історії світової політичної думки через використання різноманітних підходів до вивчення ідей і поглядів зарубіжних та українських мислителів, розвиток творчого політичного мислення, свідомого ставлення до суспільних процесів у державі, формування політичної культури, набуття навичок громадянської поведінки.

Основні завдання навчальної дисципліни: ознайомлення з науковим апаратом, об'єктом та предметом історії політичних вчень, з історією виникнення і розвитку основних напрямів політичної ідеології на всіх етапах розвитку суспільства, знанням історії появи нових передових політичних ідей; опанування інструментарієм науки історії політичних вчень; актуалізація значення традицій та надбань політичної думки в контексті сучасних глобальних процесів та викликів національно-державному будівництву України.

Компетентності		Програмні результати навчання
<i>Загальні</i>	<i>фахові</i>	
ЗК 01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	СК 01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки. СК 02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. СК 03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.	РН 01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності. РН 07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення. РН 08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки. РН 09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

<p>ЗК 08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань, діяти політично й соціально відповідально та свідомо.</p>		<p>РН 10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p>
--	--	--

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Історія політичних вчень як навчальна дисципліна.
- Тема 2. Політичні вчення у країнах Стародавнього Сходу.
- Тема 3. Політичні вчення у Стародавній Греції.
- Тема 4. Політичні вчення Стародавнього Риму.
- Тема 5. Політичні вчення Західної Європи в період середньовіччя.
- Тема 6. Політичні вчення Київської Русі.
- Тема 7. Політичні вчення доби Відродження та Реформації.
- Тема 8. Політичні вчення в Голландії та Англії XVII ст.
- Тема 9. Політичні вчення європейського Просвітництва.
- Тема 10. Українська політична думка XVI–XVIII ст.
- Тема 11. Політичні вчення в США в період боротьби за незалежність.
- Тема 12. Політичні вчення Західної Європи кінця XVIII – першої половини XIX ст.
- Тема 13. Політичні вчення в Німеччині кінця XVIII – початку XIX ст.
- Тема 14. Політичні вчення Західної Європи другої половини XIX ст.
- Тема 15. Українська політична думка XIX ст.
- Тема 16. Українська політична думка першої половини XX ст.
- Тема 17. Політичні вчення XX ст.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 210. Кількість кредитів – 7,0. Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2. Система оцінювання

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів	Форми контролю результатів навчання
РН 01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.	20	20	12	• опитування на

PH 07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.	20	20	12	семінарських занять • розв'язування тестів • виконання завдань самостійної роботи • робота з першоджерелами • екзамен
PH 08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	20	20	12	
PH 09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.	20	20	12	
PH10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.	20	20	12	
Разом	100	100	60	

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Виступи на семінарських заняттях	Виконання тестових завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Робота з першоджерелами	Екзамен	
Тема 1. Історія політичних вчень як навчальна дисципліна.	2		1	1		4
Тема 2 . Політичні вчення у країнах Стародавнього Сходу.	2		1	1		4
Тема 3. Політичні вчення у Стародавній Греції.	2		1	1		4
Тема 4. Політичні вчення Стародавнього Риму.	2		1	1		4
Тема 5. Політичні вчення Західної Європи в період середньовіччя.	2		1	1		4
Тема 6. Політичні вчення Київської Русі.	2	3	1	1		7
Тема 7. Політичні вчення доби Відродження та Реформації.	2	3	1	1		4
Тема 8. Політичні вчення в Голландії та Англії XVII ст.	2		1	1		4
Тема 9. Політичні вчення європейського Просвітництва.	2		1	1		7
Тема 10. Українська політична думка XVI–XVIII ст.	2		1	1		4
Тема 11. Політичні вчення в США в період боротьби за незалежність.	2		1	1		4
Тема 12. Політичні вчення Західної Європи кінця XVIII –	2		1	1		4

першої половини ХІХ ст.						
Тема 13. Політичні вчення в Німеччині кінця ХVІІІ – початку ХІХ ст.	2		1	1		4
Тема 14. Політичні вчення Західної Європи другої половини ХІХ ст.	2	3	1	1		7
Тема 15. Українська політична думка ХІХ ст.	2		1	1		4
Тема 16. Українська політична думка першої половини ХХ ст.	2		1	1		4
Тема 17. Політичні вчення ХХ ст.	2	3	1	1		7
ЕКЗАМЕН					20	20
Разом	34	12	17	17	20	100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Гончарук-Чолач Т. В., Томахів В. Я. Історія українських та зарубіжних політичних вчень : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2020. 226 с.
2. Зозуля Є. В., Туренко О. С., Іванов І. В. Історія вчень про державу і право : навч. посіб. Херсон : «Олді-Плюс», 2018. 308 с.
3. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів : «Новий Світ – 2000», 2016. 1000 с.
4. Історія політичної думки : підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. Львів : «Новий Світ–2000», 2017. Т.1.: Від зародження до початку ХХ ст. 403 с.
5. Історія політичної думки України : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми; [І. Вдовичин, І. Вільчинська, Є. Перегуда та ін.]. Львів : Новий Світ-2000, 2017. 632 с.
6. Кормич А. І. Історія вчень про державу і право : навч. посіб. 4-те вид., доповн., у 2-х част. Київ : Алерта, 2015. 416 с.
7. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.
8. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.

Допоміжні

1. Енциклопедія політичної думки / за редакцією Девіда Міллера, Дженет Коулмен, Вільяма Конноллі, Алана Райана. Київ : Дух і Літера, 2000. 472 с.
2. Журавльов Д., Коротюк О., Лавринович О. Історія політичних і правових вчень. Від стародавніх часів до ХVІІ століття. Київ : ОВК, 2021. 237 с.
3. Історія політичної думки ХХ–ХХІ століття в першоджерелах : навч. посіб. / [А. І. Колісніченко, Ю. Л. Подаєнко, А. С. Соловійова, С. І. Шкірчак, А. І. Штевіна]. Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. Т. 2. 292 с.
4. Історія політичної думки : навч. енцикл. словник-довідник для студентів вищ. навч. закл. / за заг. ред. Н. М. Хоми [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. Львів : «Новий Світ – 2000», 2014. 766 с.
5. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / під ред. Є. Причепія. Київ : ТанDEM, 2002. 580 с.
6. Колісніченко А. І., Шкіряк С. І. Історія політичної думки ХХ – ХХІ століть у першоджерелах : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. Т. 1. 404 с.
7. Колісніченко А. І. Історія держави і політико-правових вчень Стародавньої Греції та Риму : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во МФ НаУКМА, 2002. 274 с.
8. Колісніченко А. І. Хрестоматія з історії греко-римських політико-правових вчень Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. 192 с.
9. Кухта Б., Романюк А., Поліщук М. Хто є хто в європейській та американській політології. Малий політологічний словнику Львів : Кальварія, 1995. 287 с.
10. Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ : Парламентське видавництво, 2011. 808 с.

11. Політологія: сучасні терміни і поняття. Короткий навчальний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації. 4-те видання, виправлене і доповнене / укладач В. М. Піча, наук. редакція Л.Д. Климанської, Я.Б. Турчин, Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ –2000, 2015. 516 с.
12. Приходько С. М., Макарець С. В. Типологія політичних режимів у політичній концепції В'ячеслава Липинського. *Гілея: науковий вісник*. Київ : «Видавництво «Гілея», 2019. Вип. 145 (№ 6). Ч. 3. Політичні науки. С. 86–89.
13. Приходько С. М., Макарець С. В. Особливості українських політичних процесів у контексті демократичних і посткомуністичних трансформацій. *Гілея: науковий вісник*. Київ : «Видавництво «Гілея», 2019. Вип. 151 (№12). Ч. 3. Політичні науки. С. 62–66.
14. Приходько С. М., Макарець С. В. Інститут президенства в країнах Центральної та Східної Європи. *Гілея: науковий вісник*. Київ : «Видавництво «Гілея», 2020. Вип. 156 (№ 5). С. 339–342.
15. Романюк А. С. Історія західних політичних вчень: політичні доктрини ХХ – початку ХХІ ст. : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 255 с.
16. Ханстантинов В.О. Практикум з історії політичних і правових вчень : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2014. 200 с.
17. Хрестоматія з історії всевітньої політичної думки : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во МФ НаУКМА, 2002. 220 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт альманаху «Грані» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.grani.org.ua/>
2. Сайт журналу «Віче» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/>
3. Сайт журналу «Нова парадигма» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.novaparadigma.org.ua/>
4. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ipiend.gov.ua/>
5. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucipr.kiev.ua/>
6. Сайт Українського центру політичного менеджменту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/>
7. Сайт міжнародного центру перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.icps.kiev.ua/library>